

TEKNOLOGISK
INSTITUT

it's all about innovation

TEKNOLOGISK
INSTITUT

EPS – Cirkulær Økonomi - Introduktion

Michael Lei, Teknologisk Institut, mlei@teknologisk.dk, tlf.: 72201846

Agenda

TEKNOLOGISK
INSTITUT

- Kort introduktion EPS materialet
- Projekter omhandlende EPS genanvendelse hos Teknologisk Institut
- Teknologier og set ups for genanvendelse af EPS materialer
- Muligheder og udfordringer
- EPS panel diskussion

EPS introduktion/egenskaber

TEKNOLOGISK
INSTITUT

- EPS er en celleplast, som består af 98% luft og 2% polystyren, og som følge heraf kendetegnet som et ultralet materiale. Også kendt under navnet flamingo. Fælleseuropæisk betegnelse 'Airpop – engineered air'
- En intelligent udnyttelse af plast og luft i et og samme materiale.
  - Lav rumvægt på 10–100 kg/m³
- Gode termisk isolerende egenskaber
- Gode stødabsorberende egenskaber
- Lufttæt materiale som er fugtafvisende
- Hygiejnisk og kemisk inaktiv materiale
- Kan formes efter ønsket formål

EPS anvendelser

TEKNOLOGISK
INSTITUT

- Byggeri
  - i form af isoleringsplader i gulve, vægge og tagkonstruktioner til energioptimering og sikring af et sundt indeklima

- Emballage
  - i forbindelse med transport af skrøbelige eller temperaturfølsomme vare

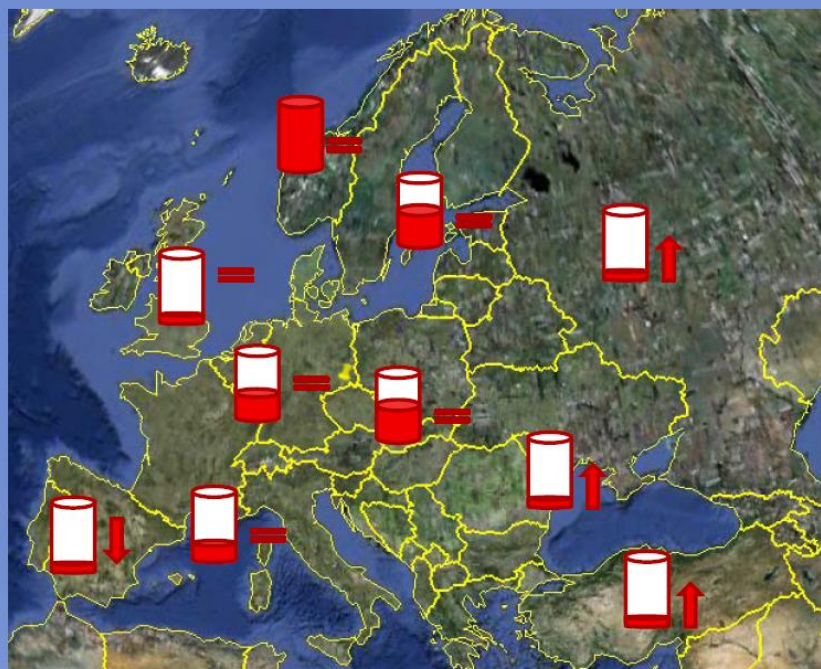
EUMEPS: European Manufacturers of Expanded Polystyrene

TEKNOLOGISK
INSTITUT

Variation within Europe (2008)

Country	usage (kT)	u/cap (k/cap)
No	42	8,9
At	53	6,3
PL	224	5,9
Cz	57	5,6
Dk	30	5,6
SK	29	5,4
Fi	21	4,1
De	303	3,7
Nl	55,5	3,4
Se	30	3,3
CH	23,5	3,1
It	135	2,4
Ro	51	2,4
Fr	102	1,6
TR	85,5	1,3
Es	56	1,2
UA (Ukraine)	50	1,1
Ru	140	1,0
UK	42	0,7
Tot	1600	

Der anvendes 30.000 tons EPS pr år i DK (2008), svarende til $\approx 5,6$ kg/indbygger

Nuværende genanvendelser

TEKNOLOGISK
INSTITUT

- Anvendelse i f.eks. betongulve, EPS knuses og tilsættes som kugler i beton
  - Eksempel, Galaxe/Thermocell gulve
  - Udover at have betonens styrke, er EPS-betonen bl.a. betydeligt lettere, lydisolerende og totalt ubrandbart
- EPS sektionens indsamlingsordning gennem plastindustrien
- Genanvendelse af EPS fra fiske-kasser

Igangværende projekter:

TEKNOLOGISK
INSTITUT

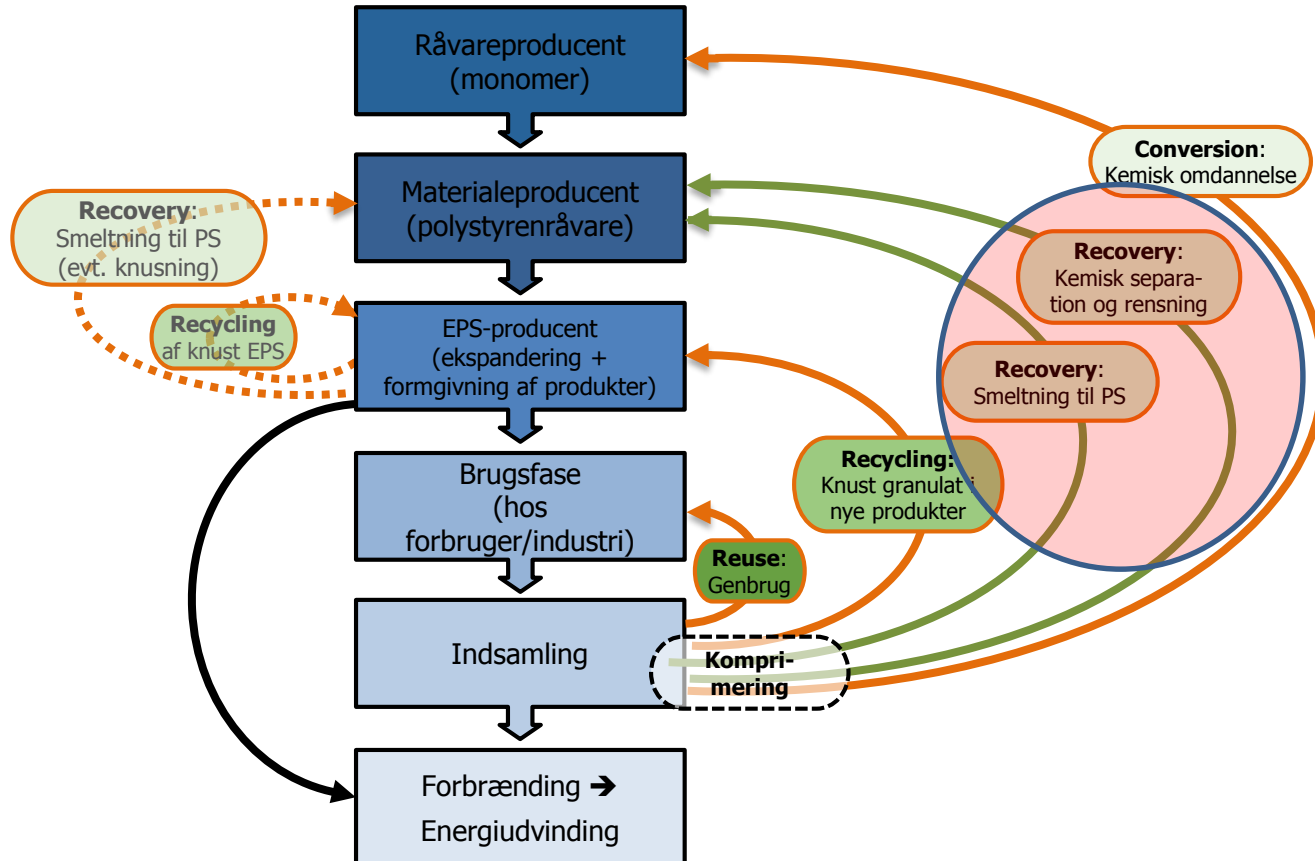
- MUDP projekt: "Nyt liv til post-consumer isolering og emballager i EPS"
Deltagere: Amager Ressourcecenter, Aage Vestergaard Larsen og Shark Containers
- Resultatkontrakt, RK-G1: Cirkulær ressourceøkonomi indenfor byggeri
- Projekter omhandlende EPS både i byggeri og i emballage
  - Samme udfordringer, muligheder, løsninger etc.

EPS i Cirkulær Økonomi

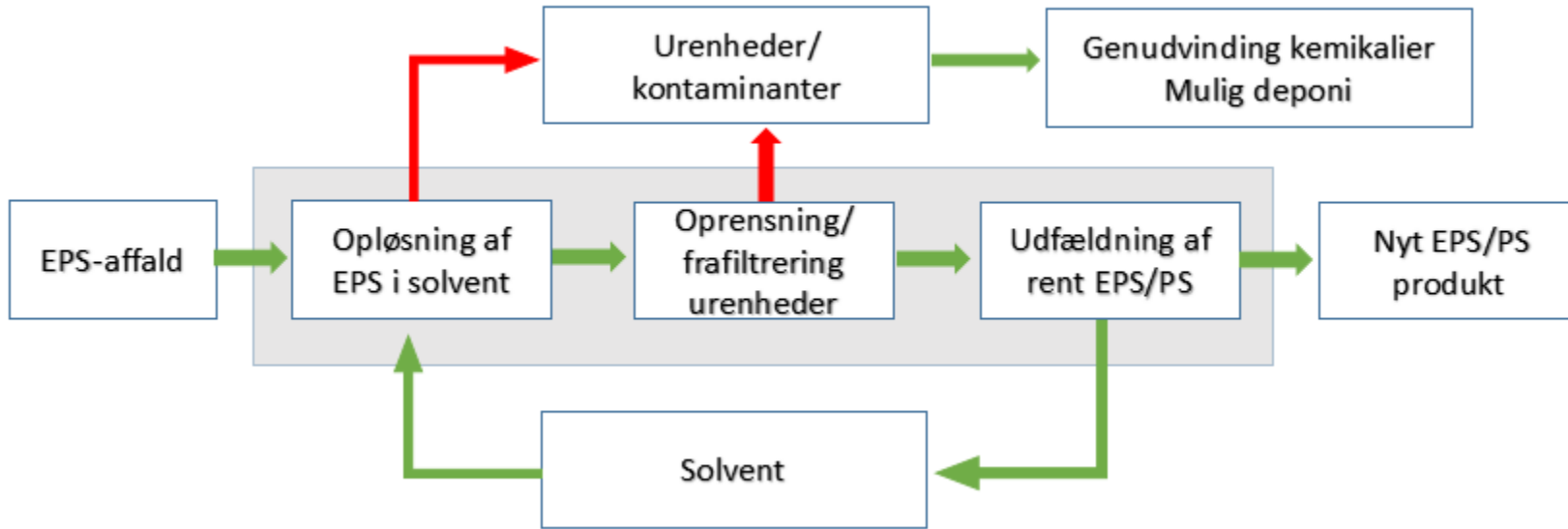
TEKNOLOGISK
INSTITUT

Kemisk solventbaseret genanvendelse

TEKNOLOGISK
INSTITUT

Fordele: Fjerner uønskede stoffer, interessant i fht. EPS fra byggeri indholdende HBCD, Mulighed for et helt rent PS regranulat lig jomfruelig kvalitet

Ulemper: Teknologi kører endnu ikke i serieproduktion, Kræver store volumener og udvikling af kemisk proces-anlæg

Kemisk-solvent baseret genanvendelse
Eksempel på muligt fremtidigt setup

Nedrivning af facade inkl. EPS isolering

Facade, EPS, armering i containerne

30 m3 EPS isolering

Link til video på youtube:

www.youtube.com/watch?v=M1RV1wJ-tDE

TEKNOLOGISK
INSTITUT

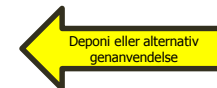
EPS materialet opløses af solventet i
containerne og opsamles i beholdere

Solvent til opløsning af EPS sprayes på
materialerne i containerne

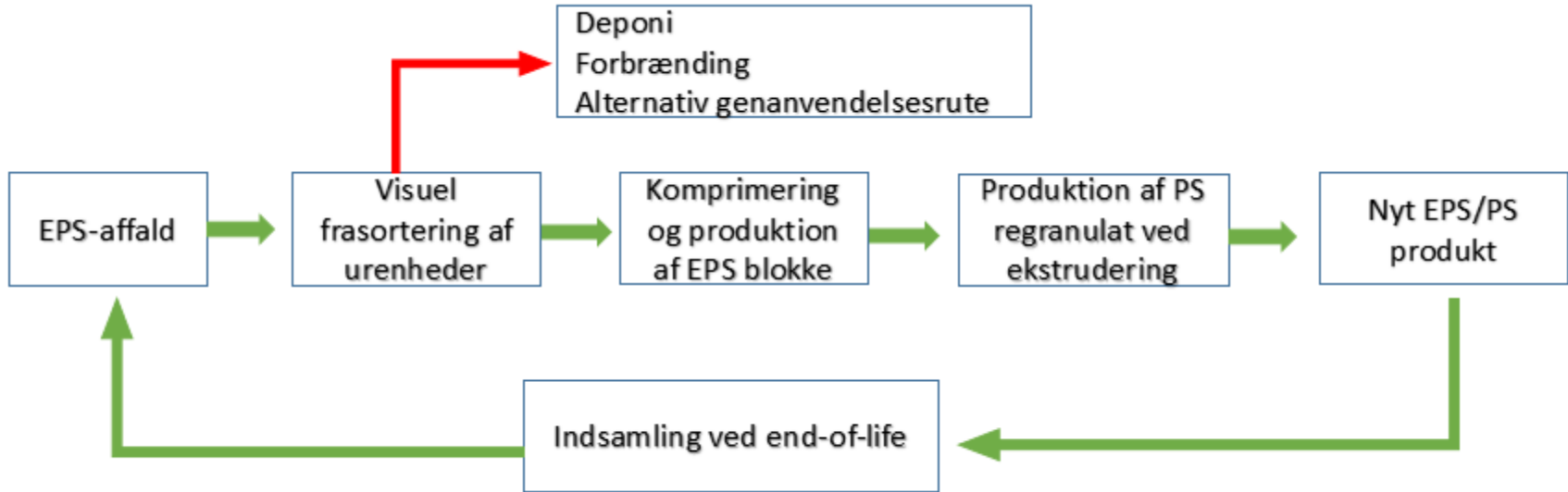
EPS materialet opløses af solventet i
containerne og opsamles i beholdere

30 m3 EPS er blevet til 580 liter opløst poly-
styren som kan sendes videre og forarbejdes til
ny PS eller EPS (lig jomfruelig kvalitet)

Kompaktering af EPS-affald og ekstrudering til EPS/PS granulat

Fordele: Tilgængelig og kendt procesudstyr haves til fremstilling af recyklater

Ulempe: Kræver en vis renhed af EPS fraktionerne,
fjerner ikke alle uønskede stoffer, f.eks. HBCD

Kemisk-solvent baseret genanvendelse
Eksempel på muligt fremtidigt setup

Nedrivning af facade inkl. EPS isolering

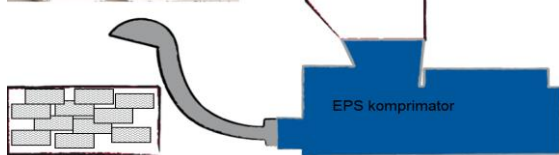

Facade, EPS, armering i containerne

30 m³ EPS isolering

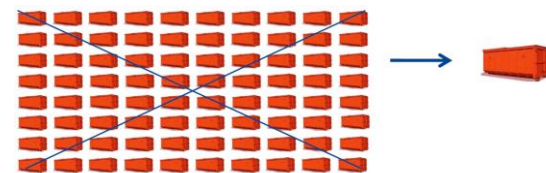
EPS materialet komprimeres til blokke i kommerciel tilgængelig komprimator

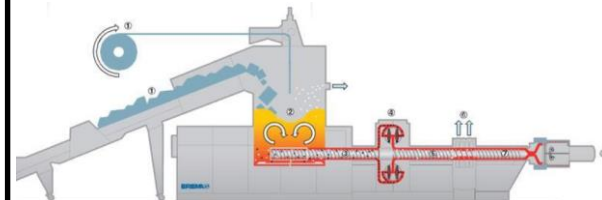
EPS materialerne sorteres manuelt fra øvrige fraktioner

Efter komprimering opnås en densitet på op til 700 kg/m³,
30 m³ EPS → 1 m³ EPS blokke

EPS blokkene anvendes til ekstrudering af nyt PS granulat til anvendelse i nye produkter

TEKNOLOGISK
INSTITUT

Materialeegenskaber PS regranulat (EPS-affald fra genbrugsplads)

TEKNOLOGISK
INSTITUT

	Condition	Unit	Standard	PS regranulat Value	Standard-referencer	
					General Purpose PS	HIPS High Impact PS
Rheologiske egenskaber:						
Melt flow rate, MFR	(200 °C, 5 kg)	g/10 min	ISO 1133	19	0,1-11	3-12
Mekaniske egenskaber:						
E-modulus	(1 mm/min; 23 °C)	MPa	ISO 527-2	2853	1980-3400	1400-2230
Tensile strength at break	(50 mm/min; 23 °C)	MPa	ISO 527-2	31	15-55	19,7-30,8
Tensile strength at yield	(50 mm/min; 23 °C)	MPa	ISO 527-2	-		
Elongation at break	(50 mm/min; 23 °C)	%	ISO 527-2	1,1	1,0-5,0	28-61
Elongation at yield	(50 mm/min; 23 °C)	%	ISO 527-2	-		
Charpy notched impact strength	(23 °C)	Kj/m2	ISO 179/1eA	1,1	1,9-10	4,8-11
Termiske egenskaber:						
Vicat softening temperature	(50 N; 50 °C/h)	°C	ISO 306/B50	98	82-107	81,4-100
Andre egenskaber:						
Density	(23 °)	g/cm3	ISO 1183	1,05	1,04-1,05	1,05-1,05

GPPS, eksempler på anvendelser: Stive emballager, bakker og kasser (bl.a. til køleskabe), kassetter (bla. til CD'er), legetøj etc.

HIPS, eksempler på anvendelser: Plastbægre/kopper, toiletsæder, køleskabsbeklædninger, instrument/betjeningsknapper og paneler, plastlåg etc.

Indsamlingsforsøg på genbrugsplads viser, at der ud fra EPS-affald kan produceres et PS regranulat med en kvalitet til anvendelse i nye produkter

Stor CO2 reduktions muligheder ved øget EPS genanvendelse

TEKNOLOGISK
INSTITUT

- Fremstilling af ny EPS/PS råvare $\approx 2,5$ kg CO₂/kg
- Forbrænding af EPS materiale $\approx 3,3$ kg CO₂/kg
- Fremstilling EPS regenerat $\approx 0,735$ kg CO₂/kg
  - CO₂ reduktion på $\approx 2,6$ kg CO₂/kg i fht. forbrænding
  - CO₂ reduktion på $\approx 1,8$ kg CO₂/kg i fht. ny råvare

10.000 tons regenereret EPS → Kan bidrage til en CO₂ reduktion på ≈ 44.000 tons/år

Udfordringer

TEKNOLOGISK
INSTITUT

- Indsamling af EPS fraktioner ved end-of-life
- Indhold af HBCD i EPS isoleringsplader
- Logistik og transport
- Sammensatte og beskidte EPS fraktioner
- Økonomi i forhold til en rentabel forretningsmodel for EPS genanvendelse (men et PS regranulat kan sælges til ≈ 3 DKK/kg, og mere ved "jomfruelig" kvalitet)

Der haves stadig et stort uudnyttet potentiale i øget genanvendelse af EPS materialet, både i forhold til CO2 reduktion, samt økonomi såfremt "den/de rette modeller/teknologier" etableres!

Panel-debat

TEKNOLOGISK
INSTITUT

- Hvad haves af erfaringer?
- Hvad haves af initiativer?
- Hvad kan initiere og øge genanvendelsen af EPS?